

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 2.7.2014
COM(2014) 446 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Inițiativă privind locurile de muncă verzi:
Exploatarea potențialului economiei verzi în materie de creare de locuri de muncă**

1. Introducere

Strategia Europa 2020 recunoaște rolul central al tranziției către o economie verde, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de carbon pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Utilizarea inefficientă a resurselor, exercitarea unei presiuni nesustenabile asupra mediului, schimbările climatice, precum și excluziunea și inegalitățile sociale ridică probleme pentru creșterea economică pe termen lung, iar un model alternativ de creștere care merge „dincolo de PIB” se află deja de mai mulți ani pe ordinea de zi¹.

Pentru a descrie o schimbare economică structurală, determinată în principal de insuficiența resurselor, de schimbările tehnologice și de inovare, de noi piețe și de evoluția modelelor de cerere ale consumatorilor și ale industriei², se utilizează un model de *creștere verde*, care conduce la o economie cu emisii scăzute de carbon, rezistentă la schimbările climatice și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Prețurile resurselor, ale materiilor prime și ale energiei³ au deja un impact asupra structurii costurilor întreprinderilor, deoarece cererea la nivel mondial pentru resursele respective va continua să crească din cauza creșterii consumului în economiile emergente. Modelul liniar de astăzi, în care „se ia, se fabrică, se consumă și se aruncă”, va evolua treptat către un model circular în care fiecare tonă de material, fiecare Joule de energie și fiecare hectar de teren va aduce o mai mare valoare adăugată și mai multe avantaje, prin economisirea, reutilizarea și reciclarea materialelor, și în care productivitatea resurselor va defini viitoarea competitivitate⁴.

Creșterea verde este atât o provocare, cât și o oportunitate pentru piața forței de muncă și pentru competențe care, la rândul lor, constituie factori-cheie ai creșterii verzi. Tranziția va antrena transformări fundamentale în întreaga economie și într-o gamă largă de sectoare: se vor crea mai multe locuri de muncă, unele profesii vor fi înlocuite, iar altele redefinite⁵. În acest context, o mai bună direcționare și o coordonare îmbunătățită a măsurilor și a instrumentelor privind piața muncii sunt esențiale pentru crearea condițiilor necesare pentru a sprijini locurile de muncă verzi, pentru a acoperi lacunele în materie de competențe și deficitele de forță de muncă și pentru a anticipa nevoile în schimbare în ceea ce privește capitalul uman.

Pachetul privind ocuparea forței de muncă din 2012 al Comisiei propune un cadru general pentru o redresare generatoare de locuri de muncă, care pune accent pe necesitatea de a dezvolta în continuare instrumente pentru piața muncii și de a identifica nevoile în materie de competențe în vederea sprijinirii tranziției către o economie verde și în scopul de a avansa către atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 în ceea ce privește ocuparea forței de muncă⁶.

¹ COM(2009) 433 final; a se vedea, de asemenea, COM SWD (2013)303 final, *Progress on "GDP and beyond" actions*.

² A se vedea, *inter alia*, OCDE (2011), *Towards green growth*; UNEP (2011), *Towards a green economy*.

³ A se vedea, de asemenea, COM(2014) 015 final, Comunicarea intitulată *Un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030*; și COM(2014) 021 final, Comunicarea intitulată *Prețurile și costurile energiei în Europa*.

⁴ COM(2014)..., *Către o economie circulară: un program de reducere la zero a deșeurilor pentru Europa*.

⁵ OCDE (2012), *The jobs potential of a shift towards a low carbon economy* OCDE (2012), *OECD Employment Outlook 2012*, a se vedea capitolul 4 "What green growth means for workers and labour market policies: an initial assessment"; OIM (2011), *Skills for green jobs, a global view*.

⁶ Orientarea 7 pentru ocuparea forței de muncă subliniază faptul că statele membre trebuie să promoveze crearea de locuri de muncă în toate domeniile, *inclusiv locurile de muncă verzi*.

În analizele anuale ale creșterii din 2013 și 2014, s-a subliniat potențialul de creare de locuri de muncă al economiei verzi și necesitatea de a dezvolta cadre strategice în care politicile privind piața muncii și politicile în materie de competențe joacă un rol activ în sprijinirea creării de locuri de muncă⁷. Cu toate acestea, numai într-un număr mic de state membre există cadre de politică integrate care să conecteze creșterea verde cu ocuparea forței de muncă; în general, abordarea rămâne disociată și fragmentată⁸.

În plus, așa cum se precizează în al șaptelea program de acțiune pentru mediu, realizarea întregului potențial de creștere și de creare de locuri de muncă al economiei verzi depinde de îmbunătățirea integrării aspectelor de mediu și de coerența politicilor, astfel încât să fie definite și aplicate politici sectoriale la nivelul Uniunii și al statelor membre⁹. În 2014, Platforma europeană pentru utilizarea eficientă a resurselor (*European Resource Efficiency Platform - EREP*) a evidențiat, de asemenea, necesitatea de a elabora o strategie amplă pentru ecologizarea locurilor de muncă, a competențelor și a educației și a făcut apel la UE să integreze obiective de sustenabilitate, să identifice instrumentele pieței muncii adecvate pentru a însoți tranziția, să mobilizeze fonduri UE, să sprijine schimburile de bune practici, să promoveze sensibilizarea și angajamentul și să garanteze monitorizarea coordonării politicilor economice în cadrul semestrului european.¹⁰

Prezenta comunicare are drept obiectiv definirea unor condiții-cadru strategice care să permită politicilor privind piața muncii și politicilor în materie de competențe să joace un rol activ în sprijinirea ocupării forței de muncă și în crearea de locuri de muncă în economia verde. Comunicarea propune soluții și instrumente politice concepute, pe de o parte, să asigure convergența acțiunilor în materie de ocupare a forței de muncă și a acțiunilor din cadrul agendei de mediu și, pe de altă parte, să contribuie la realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

2. Către o economie verde – oportunități și provocări pentru piața muncii

Tranziția către o economie verde este determinată în principal de o tendință pe termen lung la nivel mondial de diminuare a resurselor și de creștere a prețurilor la energie și la materii prime, tendință exacerbată de dependența crescândă a Europei de importurile de resurse. Pentru a face față acestor provocări, UE a pus în aplicare o serie de politici și strategii care vizează sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, consolidând în același timp competitivitatea UE. Una dintre cele mai importante este pachetul energie/climă 2020, care stabilește obiective ce trebuie atinse până în 2020 pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, pentru utilizarea surselor regenerabile de energie și pentru ameliorarea eficienței energetice. Este pe deplin recunoscut faptul că o tranziție de succes către o economie verde și eficientă atât din punct de vedere energetic, cât și din punctul de vedere al utilizării resurselor va remodela

⁷ COM(2013) 800 final.

⁸ Raport comun privind ocuparea forței de muncă, COM(2013) 801 final. A se vedea, de asemenea, publicația CE (2013), *Promoting green jobs throughout the crisis: a handbook of best practices in Europe*, EEO Review. Manualul sus-menționat identifică strategii naționale și/sau regionale sau măsuri politice unice pentru promovarea ocupării forței de muncă în sectoarele verzi.

⁹ JO L 354, 28.12.2013.

¹⁰

http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/documents/erep_manifesto_and_policy_recommendations_31-03-2014.pdf.

piețele muncii. Prin urmare, este necesară o bună înțelegere a implicațiilor asupra pieței muncii pentru a anticipa și a gestiona adecvat ajustările structurale¹¹.

S-au creat numeroase locuri de muncă în sectorul bunurilor și serviciilor de mediu (SBSM) – la care se face referire adesea ca „locuri de muncă verzi” – chiar și în timpul crizei economice. Numărul de locuri de muncă în UE a crescut de la 3 la 4,2 milioane între 2002 și 2011, inclusiv cu 20 % în perioada de recesiune¹².

Potențialul de creare de locuri de muncă legate de producția de energie din surse regenerabile, eficiența energetică, gestionarea deșeurilor și a apei, calitatea aerului, refacerea și conservarea biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi este semnificativ și este rezistent la variațiile ciclului economic.

De exemplu, o majorare cu 1 % a ratei de creștere a industriei apei din Europa poate crea între 10 000 și 20 000 de noi locuri de muncă¹³. Se estimează că turismul și activitățile de agrement în siturile Natura 2000 sprijină în mod direct aproximativ 8 milioane de locuri de muncă, reprezentând 6 % din totalul locurilor de muncă din UE¹⁴. Punerea în aplicare a legislației existente în materie de prevenire a generării de deșeurii și de gestionare a deșeurilor ar putea crea peste 400 000 de noi locuri de muncă¹⁵, iar revizuirea legislației în materie de deșeurii propusă în prezent de Comisie ar putea crea circa 180 000 de locuri de muncă suplimentare¹⁶, permițând în același timp deschiderea de noi piețe, utilizarea mai eficientă a resurselor, reducerea dependenței de importurile de materii prime și reducerea presiunii asupra mediului¹⁷.

Transformarea internă și redefinirea locurilor de muncă vor afecta sectoare cu un procent ridicat de emisii (energie, transport, agricultură, construcții, care sunt responsabile de 33 %, 20 %, 12 % și, respectiv, 12 % din emisiile de gaze cu efect de seră din UE).¹⁸ Creșterea investițiilor în izolare și în eficiența energetică poate avea un impact pozitiv asupra creării de locuri de muncă în sectorul construcțiilor, unde peste patru milioane de lucrători vor avea nevoie să își amelioreze competențele¹⁹. De asemenea, ar trebui create locuri de muncă în sectorul biomasei și al biocarburanților²⁰. În sectorul agricol și în cel forestier, componentele ecologizante recent introduse îmbunătățesc furnizarea de servicii publice în agricultură și silvicultură, asigurând, în același timp, creșterea verde în aceste sectoare. Există oportunități pentru crearea de locuri de muncă în sectorul agricol, în special prin producția de calitate,

¹¹ Cambridge Econometrics, GHK și Warwick Institute for Employment Research (2011), *Studies on sustainability issues — Green jobs; trade and labour* (Studiu realizat la cererea DG EMPL.)

¹² Date furnizate de Eurostat privind sectorul bunurilor și serviciilor de mediu.

¹³ Ecorys, Acteon (2014), *Potential for sustainable growth in the water industry sector in the EU and the marine sector – Input to the European Semester*.

¹⁴ Bio Intelligence Service (2011), *Estimating the economic value of the benefits provided by the tourism/recreation and employment supported by Natura 2000*.

¹⁵ Bio Intelligence Service (2012), *Implementing EU waste legislation for green growth*.

¹⁶ Evaluarea impactului pentru revizuirea legislației în materie de deșeurii din 2014 – Document de lucru al serviciilor Comisiei

¹⁷ Bio Intelligence Service (2012), *Implementing EU waste legislation for green growth*.

¹⁸ A se vedea Cambridge Econometrics, and al. (2013), *Employment effects of selected scenarios from the Energy roadmap 2050*, Raport final pentru CE (DG Energy), http://ec.europa.eu/energy/observatory/studies/doc/2013_report_employment_effects_roadmap_2050.pdf

¹⁹ COM, BUILD UP Skills (2013), *Preliminary findings from Member States Roadmaps*.

²⁰ http://www.energies-renouvelables.org/observ-er/stat_baro/barobilan/barobilan13-gb.pdf

agricultura biologică, gestionarea spațiilor naturale, agroturismul ecologic, serviciile verzi (de mediu) și/sau infrastructura în zonele rurale.

Pentru industriile energointensive (de exemplu, industria chimică sau siderurgică), situația este mai complexă, deoarece acestea se confruntă cu provocări, dar în aceeași măsură beneficiază și de oportunități care decurg din necesitatea de a reduce emisiile și din dezvoltarea de noi sectoare și produse. Pentru a soluționa problema competitivității industriilor care sunt expuse riscului de delocalizare din cauza impactului politicilor privind schimbările climatice, Comisia a luat măsuri pentru a preveni „relocarea emisiilor de dioxid de carbon”²¹. Se estimează că într-o industrie chimică mai ecologică se pot crea mai multe locuri de muncă decât în industria petrolieră și în industria chimică actuală²². În industria siderurgică, utilizarea materialelor reciclate, cum ar fi resturile de oțel, conduce la economii energetice majore și, prin urmare, are un impact pozitiv asupra competitivității sectorului.

În ceea ce privește economia în ansamblul său, prin creșterea eficienței proceselor de producție, prin adoptarea de soluții inovatoare de economisire a resurselor, prin dezvoltarea unor noi modele de afaceri sau a unor modele care oferă produse și servicii mai sustenabile, societățile comerciale pot să își extindă piețele și să creeze noi locuri de muncă, transformându-le în același timp pe cele existente. Productivitatea resurselor în UE a crescut cu 20 % în perioada 2000-2011. Menținerea acestui nivel ar conduce la o creștere suplimentară de 30 % până în 2030 și ar putea duce la o creștere a PIB cu aproape 1 %, creând, în același timp, peste două milioane de locuri de muncă.

3. Răspunsurile strategice

Piețele muncii dinamice și bine funcționale dețin un rol-cheie în facilitarea tranziției către o economie verde și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Acțiunea la nivelul UE ar trebui să se concentreze asupra următoarelor aspecte:

- eliminarea lacunelor în materie de competențe;
- anticiparea schimbărilor, garantarea tranzițiilor și promovarea mobilității;
- sprijinirea creării de locuri de muncă;
- creșterea calității datelor.

3.1 Eliminarea lacunelor în materie de competențe

În timp ce o economie verde va crea noi locuri de muncă și va deschide noi piețe, competitivitatea, capacitatea de inovare și productivitatea Europei vor depinde în mare măsură de disponibilitatea forței de muncă calificate. Aceasta înseamnă promovarea dezvoltării competențelor (3.1.1) și o mai bună anticipare a nevoilor în materie de competențe din ansamblul sectoarelor și industriilor, care să permită autorităților și părților interesate relevante să se adapteze la schimbare (3.1.2).

3.1.1 Promovarea dezvoltării competențelor

²¹ A se vedea http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/cap/leakage/index_en.htm

²² http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_226385.pdf

În timp ce statele membre elaborează clasificări ale competențelor „verzi”²³, s-a stabilit deja că tranziția către o economie mai verde va avea un impact semnificativ asupra nevoilor în materie de competențe, care se va traduce printr-o creștere a cererii de forță de muncă calificată în industriile ecologice, prin dezvoltarea competențelor lucrătorilor în toate sectoarele și prin reconversia profesională a lucrătorilor din sectoarele vulnerabile la restructurare²⁴. Intensitatea ecoinovării va avea un impact variabil asupra cerințelor în materie de competențe specifice fiecărui loc de muncă, în funcție de sectoare și de domenii de activitate.

Atunci când sunt corelate cu inovare intensă, noile profesii necesită atât competențe generice, cât și competențe științifice, tehnologice și matematice ca parte a învățământului obligatoriu și terțiar. În toate sectoarele și profesiile, va fi necesară dezvoltarea competențelor pentru a dobândi noi competențe și cunoștințe, precum cunoștințe privind noile materiale izolante, noile abordări în ceea ce privește materialele de construcție, proiectarea, ingineria, cunoașterea reglementărilor etc. Competențele asociate economiei verzi nu sunt întotdeauna complet noi sau „unice”. Acestea combină seturi de competențe transversale și „specifice”. În unele cazuri, anumite sarcini și responsabilități, care necesită combinații specifice de competențe și cunoștințe, vor constitui noi profiluri profesionale.

Facilitarea adaptării forței de muncă și a sistemelor de educație și formare profesională necesită intervenția specifică a autorităților publice pentru a evita blocajele în materie de competențe, pentru a sprijini tranzițiile profesionale și pentru a spori capacitatea de reacție a sistemelor de educație și de formare la noile exigențe în materie de competențe și calificări. Aceasta necesită revizuirea și actualizarea calificărilor și a programelor de educație și de formare profesională corespunzătoare²⁵.

Ar trebui să fie elaborate standarde de calitate în domeniul formării profesionale sectoriale, susținute de mecanisme de asigurare a calității și de sisteme de acreditare în învățământul profesional și tehnic (VET), pentru a alinia mai bine învățământul profesional și tehnic la necesitățile pieței muncii. Certificarea competențelor verzi dobândite în mod informal, susținută de formare profesională flexibilă care să conducă la obținerea unei calificări, poate sprijini, de asemenea, tranziția pentru lucrătorii afectați de restructurări. Mecanismele de guvernare pentru VET utilizează în mod optim previziunile în materie de competențe. Partenerii sociali sectoriali ar trebui să fie implicați mai mult în elaborarea și în revizuirea programelor de formare profesională, a calificărilor și a sistemelor de acreditare.

3.1.2 O mai bună anticipare a nevoilor în materie de competențe

Deoarece schimbările structurale din economie vor conduce la cerințe noi în materie de competențe și la ocupații emergente, este necesar să se evalueze mai bine evoluțiile în materie de ocupații și competențe în vederea facilitării tranziției către *economia verde*. Pot fi utilizate sisteme de clasificare precum „clasificarea europeană a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor” (*European classification of Skills, Competences, Qualifications and*

²³ A se vedea, de exemplu, Ecorys (2010), *Programmes to promote environmental skills*.

²⁴ OCDE (2012); OIM (2012); Cambridge Econometrics, and al. (2011), *Studies on sustainability issues — Green jobs; trade and labour*.

²⁵ CEDEFOP (2012), *Green skills and environmental awareness in vocational education and training*.

Occupations - ESCO) pentru a identifica lacunele în materie de competențe. Panorama competențelor în UE, lansată de Comisie în 2012, oferă o imagine de ansamblu a rezultatelor europene, naționale și sectoriale privind perspectivele pe termen scurt și mediu în materie de locuri de muncă și competențe necesare.

Serviciile publice de ocupare a forței de muncă (SPOFM) furnizează informații valoroase cu privire la cerințele în materie de competențe de pe piața muncii. În unele state membre, SPOFM au elaborat instrumente pentru a monitoriza cererea pentru competențe verzi în diverse sectoare ale economiei, inclusiv în sectoarele verzi²⁶. În acest context, provocarea este aceea de a utiliza datele existente pentru a modifica sau a adapta oferta de formare profesională, disponibilitatea și formatul programelor de formare, precum și parcursurile de formare.

Prin urmare, este esențial să se elaboreze strategii privind colectarea informațiilor, cu accent asupra nevoilor de recrutare preconizate și asupra identificării competențelor necesare. Colaborarea strânsă între guvern, industrie, partenerii sociali și cercetare este esențială în acest sens. Comisia promovează consiliile sectoriale privind competențele și alianțele sectoriale privind competențele, mai ales în sectorul automobilelor, în sectorul construcțiilor și în industria chimică.

Conform Planului de acțiune verde pentru IMM-uri al Comisiei²⁷, dezvoltarea forței de muncă reprezintă o provocare deosebită pentru IMM-uri, deoarece acestea dispun de mai puține resurse pentru a răspunde nevoilor de transformare. Prin urmare, IMM-urile ar trebui să primească sprijin și consiliere pentru a anticipa mai bine nevoile în materie de competențe și pentru a elimina lacunele în materie de competențe verzi. Ar trebui să fie elaborate instrumente, precum sisteme de învățare la distanță, servicii de consultanță și consiliere, pentru a ajuta IMM-urile să devină mai eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor și pentru a facilita pătrunderea pe piață a standardelor de management de mediu²⁸.

Pentru a contribui la reducerea lacunelor existente în materie de competențe, Comisia:

- va colabora cu părțile interesate la nivel sectorial (în special cu **consiliile sectoriale privind competențele și cu alianțele sectoriale privind competențele**) pentru a încuraja dezvoltarea competențelor verzi și va consolida legăturile cu **ESCO și cu Panorama competențelor în UE**;
- va promova schimbul de bune practici privind strategiile bazate pe competențe în cadrul **programului de învățare reciprocă al Strategiei europene privind ocuparea forței de muncă** și în cooperare cu Cedefop;
- va promova schimbul de bune practici în cadrul **rețelei europene a SPOFM** referitoare la utilizarea informațiilor și a previziunilor privind piața muncii și referitoare la încurajarea parteneriatelor cu toate părțile interesate relevante pentru a anticipa mai bine nevoile întreprinderilor în materie de competențe verzi;
- va coopera cu **InnoEnergy și cu comunitățile de cunoaștere și inovare în domeniul schimbărilor climatice** din cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie pentru a

²⁶ DG EMPL (2013), Dialog de la SPOFM la SPOFM, *Public employment services and green jobs* (Servicii publice de ocupare a forței de muncă și locuri de muncă verzi).

²⁷ COM (2014)..., Comunicare a Comisiei privind „Un plan de acțiune verde pentru IMM-uri”.

²⁸ De exemplu, sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS) sau standardul ISO 14001.

propune modele de educație inovatoare, axate pe energia durabilă și pe schimbările climatice, la nivel universitar și postuniversitar și pentru a dezvolta în continuare noi instrumente de înființare de întreprinderi pentru a stimula spiritul antreprenorial legat de schimbările climatice;

- va promova cele mai bune practici în cadrul rețelei europene pentru dezvoltare rurală și al rețelei parteneriatului european pentru inovare (PEI) pentru productivitate și sustenabilitate în agricultură, în cadrul **politicii agricole comune**.

Statele membre sunt invitate să revizuiască și să actualizeze calificările și programele de învățământ și de formare profesională corespunzătoare, astfel încât să răspundă noilor cerințe ale pieței.

3.2 Anticiparea schimbărilor, garantarea tranzițiilor și promovarea mobilității

Procesele de transformare, în special din sectoarele de activitate în declin spre activitățile emergente, necesită anticipare și gestionare în timp util. Restructurarea ar trebui gestionată într-un mod responsabil din punct de vedere social, în special pentru a menține capitalul uman (3.2.1); Instituțiile pieței muncii trebuie să contribuie la facilitarea și la garantarea tranzițiilor (3.2.2) iar mobilitatea profesională și geografică ar trebui încurajată în continuare (3.2.3).

3.2.1 Anticiparea schimbărilor și gestionarea restructurărilor

UE dispune de un cadru juridic cuprinzător pentru reglementarea modului în care dialogul social ar trebui să abordeze anticiparea schimbărilor și a restructurărilor. În plus, cadrul de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurărilor²⁹ (QFR) conține anumite principii și bune practici pentru anticiparea schimbărilor și gestionarea restructurărilor; prin urmare, cadrul menționat este relevant și pentru gestionarea cu succes a tranziției verzi dintr-o perspectivă socio-economică. Anticiparea în timp util a schimbărilor și a nevoilor în materie de competențe contribuie la competitivitatea întreprinderilor și la capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor. Anticiparea schimbărilor ar trebui să includă programe de perfecționare profesională continuă pentru lucrători la locul de muncă. Învățarea la locul de muncă poate sprijini, de asemenea, inovarea verde, în special atunci când este susținută de sisteme adecvate de validare.

Este esențial să se elaboreze orientări specifice pentru sectoarele în care se estimează că va avea loc o creștere, o scădere sau o transformare semnificativă a ocupării forței de muncă. Unele inițiative sectoriale (cum ar fi CARS 2020, Construction 2020) au fost elaborate pentru a sprijini obiectivele de eficiență energetică și de utilizare eficientă a resurselor, ținând seama de aspectele privind ocuparea forței de muncă și competențele.

Pentru ca tranziția verde să ducă la crearea unor locuri de muncă mai bune, aspectele care țin de sănătate și de siguranță trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare, în special riscurile emergente legate de dezvoltarea tehnologiilor verzi. Deși tehnologiile, produsele și procesele mai sustenabile au potențialul de a reduce riscurile expunerii nocive pentru lucrători, noile

²⁹ COM(2013) 882 final.

pericole potențiale trebuie să fie atent evaluate și integrate în strategiile de prevenire pentru a anticipa, a identifica, a evalua și a controla pericolele și riscurile emergente³⁰.

3.2.2 Adaptarea instituțiilor pieței muncii în vederea facilitării și garantării tranzițiilor

SPOFM sunt din ce în ce mai implicate în strategii și programe de creare de locuri de muncă verzi³¹. Acestea reunesc angajatori și instituții de formare profesională în cadrul unor programe locale sau regionale destinate șomerilor și grupurilor vulnerabile și elaborează măsuri de stimulare pentru a promova mobilitatea geografică și ocupațională prin crearea de sisteme de certificare și de transferare a competențelor și baze de date privind nevoile angajatorilor.

De asemenea, SPOFM joacă un rol din ce în ce mai important prin furnizarea de servicii de consiliere și de orientare profesională și de planuri de calificare și prin validarea învățării non-formale și informale.

3.2.3 Promovarea mobilității

Promovarea mobilității lucrătorilor, atât între regiuni, cât și între statele membre, poate contribui, într-o anumită măsură, la acoperirea cererilor imediate observate pe piața muncii. În anumite sectoare, cum ar fi sectorul construcțiilor, se înregistrează o mobilitate peste medie, însă în altele, cum ar fi sectorul utilităților (apă, canalizare și energie electrică), nu. Comisia facilitează mobilitatea în interiorul UE prin intermediul EURES, rețeaua de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă. Comisia va promova, de asemenea, programe specifice de mobilitate pentru a ocupa posturile vacante de nișă și a elimina blocajele constatate în anumite sectoare și profesii, în special în economia verde³². Stimularea mobilității va necesita, de asemenea, investiții în corelarea pe bază de competențe la nivelul UE prin intermediul ESCO și o evoluție mai rapidă către spațiul european al competențelor și calificărilor. În plus, profilurile profesionale ar trebui să fie actualizate în permanență pentru a ține seama de nevoile în materie de competențe pentru tranziția către o economie verde.

În vederea anticipării schimbărilor, a garantării tranzițiilor și a promovării mobilității, Comisia:

- se va baza pe învățămintele desprinse din **actualele inițiative sectoriale cu privire la anticiparea și gestionarea restructurărilor** și va evalua posibilitatea de a le extinde la alte sectoare cu potențial de înverzire;
- va colabora cu SPOFM în contextul **rețelei europene a SPOFM** în vederea sprijinirii mobilității profesionale pentru a răspunde nevoilor specifice ale pieței muncii, în special în profesiile care necesită competențe verzi;
- va sprijini, în cadrul Strategiei europene pentru ocuparea forței de muncă, **învățarea reciprocă și evaluările *inter pares*** privind politicile adecvate în domeniul pieței muncii;
- va utiliza **programele specifice de mobilitate a forței de muncă** din cadrul Programului pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI), cu scopul de a promova mobilitatea forței de muncă pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă;

³⁰ COM(2014) 332 final, Comunicare referitoare la un cadru strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă 2014-2020; A se vedea, de asemenea, Agenția Europeană pentru Sănătate și Securitate în Muncă (2013), *Green jobs and occupational safety and health*.

³¹ DG EMPL (2013), Dialog de la SPOFM la SPOFM, *Public employment services and green jobs* (Servicii publice de ocupare a forței de muncă și locuri de muncă verzi).

³² Regulamentul (UE) nr. 1296/2013 din 11 decembrie 2013.

- prin intermediul **ESCO**, va susține corelarea ocupațională bazată pe competențe și analiza tendințelor în ceea ce privește cererea și oferta de competențe verzi pe baza listei de locuri de muncă vacante și de CV-uri disponibile pe portalul **EURES**.

Statele membre și partenerii sociali sunt invitați să promoveze utilizarea pe scară largă a cadrului european de calitate pentru anticiparea schimbărilor și a restructurărilor în ceea ce privește tranziția către o economie verde.

3.3. Sprijinirea creării de locuri de muncă

Pentru a sprijini tranziția verde ar trebui să se facă apel la finanțare din partea UE (3.3.1). În plus, transferul presiunii fiscale de la impozitarea muncii la impozitarea de mediu (3.3.2), achizițiile publice ecologice (3.3.3) și antreprenoriatul verde (3.3.4) sunt domenii la fel de importante pentru sprijinirea creării de locuri de muncă verzi.

3.3.1 Utilizarea eficientă a finanțării din partea UE

Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) sunt surse-cheie de investiții pentru a promova creșterea economică durabilă și crearea de locuri de muncă. Principalele instrumente financiare ale UE pentru a sprijini formarea de competențe, crearea de locuri de muncă și tranzițiile către o economie verde includ:

- Fondul social european (FSE) cofinanțează măsurile de activare a pieței muncii, măsurile de facilitare a tranziției spre piața muncii și îmbunătățirea cunoștințelor și a competențelor. FSE poate sprijini tranzițiile forței de muncă către locuri de muncă mai verzi, poate contribui la atenuarea deficitului de competențe și poate ameliora sistemele de învățământ profesional și tehnic (inclusiv prin adaptarea programelor de învățământ).
- Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) sprijină investițiile în eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor, în sursele regenerabile de energie, în gestionarea deșeurilor și a apei, în infrastructura verde, în conservarea și protecția biodiversității, în ecoinovare, în infrastructura educațională și în cercetare, dezvoltare și inovare în domeniul tehnologiilor cu emisii reduse de carbon. Regiunile vor trebui să investească o cotă minimă din resursele FEDR în măsuri destinate economiei cu emisii reduse de carbon (20 % pentru regiunile mai dezvoltate, 15 % pentru regiunile în tranziție și 12 % pentru regiunile mai puțin dezvoltate).
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) sprijină investițiile în agricultură, silvicultură, mediu, afaceri rurale și infrastructură, inclusiv investițiile în energia din surse regenerabile și în eficiența energetică, în gestionarea resurselor (apă, deșeuri, terenuri etc.) și în inovare. Statele membre vor trebui să investească o cotă minimă de 30 % din contribuția totală a FEADR pentru atenuarea schimbărilor climatice și problemele de mediu.
- Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (COSME) și „Orizont 2020” vizează să contribuie la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă prin sprijinirea proiectelor de inovare, incluzând energia din surse regenerabile, eficiența energetică, refacerea ecosistemelor și refacerea naturii în orașe.
- Programul LIFE sprijină o serie inovatoare de proiecte specifice legate de schimbările climatice și de mediu cu impact asupra locurilor de muncă și asupra competențelor,

inclusiv prin intermediul mecanismului de finanțare a capitalului natural și al instrumentelor de finanțare privată pentru eficiența energetică.

Comisia încurajează și sprijină crearea și punerea în aplicare a instrumentelor financiare cofinanțate din fondurile structurale și de investiții europene prin intermediul platformei de asistență tehnică pentru instrumentele financiare (*Financial Instruments – Technical Advisory Platform FI-TAP*) și al altor instrumente comune cu Grupul BEI. Aceste instrumente pot atrage investiții private suplimentare în tranziția către o economie verde și pot contribui la realizarea potențialului de creare de locuri de muncă conexe.

Trebuie dezvoltate în continuare sinergiile între programele la nivel național și la nivelul UE.

3.3.2 *Trecerea de la impozitarea muncii la impozitarea de mediu*

O reorientare fiscală de la impozitarea muncii către o impozitare care afectează mai puțin creșterea economică, cum ar fi impozitarea consumului, impozitarea proprietății și impozitarea de mediu (și eliminarea subvențiilor dăunătoare), poate avea ca rezultat atât o creștere a ocupării forței de muncă, cât și o reducere a emisiilor și a poluării. Acest efect va fi mai vizibil în statele membre cu un nivel ridicat al sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă. O treime din statele membre dispun de o marjă de manevră pentru o astfel de reorientare fiscală, în timp ce o altă treime au posibilitatea de a ameliora impozitarea de mediu deja existentă³³.

Astfel de reforme trebuie să ia în considerare efectele asupra ocupării forței de muncă ale reducerilor vizate în materie de costuri cu forța de muncă, de exemplu pentru lucrătorii necalificați, în comparație cu reducerile generale, precum și efectul distributiv al tranziției spre taxe verzi. O serie de state membre au primit recomandări specifice în acest domeniu în cadrul semestrului european. În plus, statele membre pot utiliza o parte din veniturile obținute din licitarea certificatelor de emisii în cadrul ETS a UE pentru a reduce costurile cu forța de muncă, ceea ce poate avea un impact global pozitiv asupra ocupării forței de muncă.

3.3.3 *Sporirea capacității administrative și promovarea achizițiilor publice ecologice*

Mai multe state membre nu dispun de capacitatea administrativă necesară pentru a concepe soluții mai integrate care să abordeze provocările economice, sociale și de mediu și care să țină seama de costurile și beneficiile mai ample pentru societate. În special, contractele de achiziții publice pot fi utilizate pentru a promova creșterea în cadrul economiei verzi. Noile directive ale UE privind achizițiile publice facilitează utilizarea etichetelor, permit în mod explicit luarea în considerare a procesului de producție și introduc un concept de calculare a costurilor pe ciclul de viață. Acestea au potențialul de a încuraja administrațiile să recurgă la achiziții publice ecologice și ar putea, prin urmare, să promoveze creșterea și locurile de muncă verzi.

3.3.4 *Promovarea spiritului antreprenorial*

Accesul la finanțare reprezintă o problemă pentru orice întreprindere nou înființată, iar întreprinderile active în economia verde nu fac excepție. Comisia, împreună cu Banca Europeană de Investiții, a instituit un mecanism de finanțare a capitalului natural, pentru a sprijini, printre altele, proiectele legate de capitalul natural și micile întreprinderi inovatoare care favorizează biodiversitatea și adaptarea la schimbările climatice. Grație recente creșteri a

³³ CE (2013), *Tax reforms in EU Member States 2013. Tax policy challenges for economic growth and fiscal sustainability.* (Reforme fiscale în statele membre ale UE, 2013. Provocări ale politicii fiscale pentru creșterea economică și sustenabilitatea bugetară.)

activităților de microfinanțare în Europa, peste 30 % dintre furnizorii de microcredite oferă microcredite verzi și încă 10 % dintre furnizori au astfel de credite în curs de pregătire³⁴.

Economia socială și întreprinderile sociale au un potențial semnificativ de creare de locuri de muncă de înaltă calitate în domenii precum eficiența energetică și energiile din surse regenerabile, agricultura ecologică și ecoturismul, sau economia circulară cu activități legate de reutilizare, reparare și reciclare. Identificarea unor strategii eficiente de dezvoltare pentru întreprinderile sociale verzi și sensibilizarea publicului cu privire la oportunități ar putea inspira și pe alții să fie întreprinzători.

Conform unor estimări recente, 42 % dintre IMM-uri au cel puțin un loc de muncă verde, cu normă întreagă sau cu fracțiune de normă, înregistrându-se o creștere de 5 % față de 2012, ceea ce înseamnă peste 20 de milioane de locuri de muncă verzi în întreaga UE. Planul de acțiune verde pentru IMM-uri include acțiuni de sprijinire a antreprenoriatului verde pentru modele de afaceri inovatoare și circulare în întreprinderile din viitor.

În vederea stimulării creării de locuri de muncă, Comisia:

- va sprijini dezvoltarea **metodologiilor de evaluare a impactului investițiilor asupra competențelor și asupra ocupării forței de muncă**, în special prin asistență tehnică, schimburi de bune practici, proiecte pilot și acțiuni de sensibilizare în 2014 și 2015;
- va continua să urmărească **reforma taxei de mediu** în statele membre în cadrul semestrului european;
- va sprijini **consolidarea capacităților în domeniul achizițiilor publice ecologice** prin intermediul unor orientări legate de utilizarea optimă a acestora în cadrul reformei achizițiilor publice recent adoptate și va facilita crearea de rețele ale autorităților publice cu privire la achizițiile publice ecologice;
- **va facilita accesul la finanțare** pentru întreprinderile sociale, inclusiv cele active în economia verde, precum și la microfinanțare verde în cadrul programului EaSI;
- va încuraja organizațiile de furnizori de microcredite la nivel european să **promoveze schimbul de experiență** în domeniul microfinanțării verzi;
- va consolida sprijinul specific în cadrul **Planului de acțiune verde pentru IMM-uri** prin acordarea de finanțare la nivelul UE și prin rețele de sprijin pentru IMM-uri “[de exemplu, Rețeaua întreprinderilor europene (*Enterprise Europe Network*)], în special pentru îmbunătățirea competențelor verzi ale personalului.

Statele membre și regiunile sunt invitate să consolideze dimensiunea privind ocuparea forței de muncă și competențele din cadrul programelor de sprijin financiar pentru investiții și tehnologii verzi și să ajute întreprinderile sociale verzi să fie „gata să se dezvolte” și „gata să reproducă și să se adapteze.” De asemenea, statele membre sunt invitate să asigure utilizarea eficientă a fondurilor structurale și de investiții europene pentru a facilita tranziția verde în conformitate cu obiectivul de 20 % pentru măsurile legate de schimbările climatice.

3.4. Creșterea calității datelor

Economia verde, creșterea verde și locurile de muncă verzi au făcut obiectul unor definiții diferite, susținute de date statistice diferite³⁵. Colectarea regulată de statistici armonizate ar

³⁴ European Microfinance Network (EMN) (2013), *European Green Microfinance. A first look*.

facilita fondarea elaborării și monitorizării politicilor pe dovezi concrete și ar permite o mai bună anticipare a efectelor tranziției asupra pieței muncii și o mai bună identificare a nevoilor în materie de competențe.

Comisia, împreună cu statele membre, a elaborat o serie de indicatori pentru a monitoriza progresul către o creștere verde în contextul semestrului european³⁶. Mai mult decât atât, datele privind SBSM sunt colectate la nivelul UE pentru a furniza informații armonizate la nivel european privind activitățile legate de ocuparea forței de muncă cu o dimensiune ecologică³⁷. În plus, Comisia concepe în prezent un model econometric (FIDELIO)³⁸ pentru a evalua impactul economic, impactul asupra mediului și impactul asupra ocupării forței de muncă al politicilor de mediu și de altă natură.

La nivel internațional, la cea de a 19-a Conferință internațională a statisticienilor din domeniul muncii au fost adoptate „orientări privind o definiție statistică a ocupării forței de muncă în sectorul mediului” pentru a ajuta țările să elaboreze standarde și metode statistice pentru locurile de muncă verzi, economia verde și locurile de muncă în domeniul mediului și pentru a îmbunătăți comparabilitatea internațională³⁹.

În vederea creșterii calității datelor, Comisia:

- va oferi sprijin institutelor naționale de statistică pentru colectarea datelor și elaborarea de conturi de mediu în cadrul Sistemului Statistic European prin intermediul sprijinului financiar și în materie de formare existent;
- va consolida utilizarea instrumentelor de modelare cantitativă care permit o analiză mai detaliată a impactului asupra pieței muncii la nivelul UE, al statelor membre și la nivel regional;
- pornind de la cadrul de indicatori de mediu și de ocupare a forței de muncă elaborat de Comitetul pentru ocuparea forței de muncă, va sprijini monitorizarea politicilor în contextul Strategiei Europa 2020.

Statele membre sunt invitate să reducă perioadele de tranziție pentru punerea în aplicare a modulului privind conturile SBSM și timpul necesar pentru transmiterea datelor.

4. Promovarea dialogului social

Implicarea partenerilor sociali la toate nivelurile este o condiție necesară pentru a facilita tranziția către o economie verde.

Prin inițiative comune sau separate, partenerii sociali la nivel european au contribuit deja la dezbaterile lansate de UE privind locurile de muncă verzi, concentrându-se pe principiul unei tranziții echitabile, pe sinergiile între pachetul energie/climă 2030 și pe politica industrială a

³⁵ A se vedea Green growth knowledge platform (GGGI, OECD, UNEP, World Bank) (2013), *Moving towards a common approach on green growth indicators*.

³⁶ A se vedea, de asemenea, raportul final al Comitetului pentru ocuparea forței de muncă (2010), intitulat *Către o piață a muncii mai ecologică - Dimensiunea referitoare la ocuparea forței de muncă a abordării provocărilor de mediu* care identifică indicatori în șase domenii: locurile de muncă ecologice, competențele ecologice, mediile de muncă ecologice, tranziția ecologică, piețele ecologice ale forței de muncă și creșterea ecologică.

³⁷ Regulamentul (UE) nr. 538/2014 din 16 aprilie 2014, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2011 privind conturile economice de mediu europene.

³⁸ FIDELIO 1: *Fully Interregional Dynamic Econometric Long-term Input-Output Model for the EU27* JRC 2013.

³⁹ http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/guidelines-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/WCMS_230736/lang--en/index.htm.

UE, precum și pe nevoile în materie de competențe pentru locuri de muncă verzi⁴⁰. Întrucât tranziția la o economie verde, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, are un impact puternic la nivel sectorial, partenerii sociali au un interes direct în a fi implicați prin activitatea lor în cadrul comitetelor sectoriale pentru dialog social din UE.

Comisia va încuraja partenerii sociali europeni să dezvolte în continuare inițiative comune în contextul dialogului social european, atât la nivel intersectorial, cât și la nivel sectorial, și să ia în considerare recomandările EREP pentru a asigura o implicare mai strânsă a lucrătorilor în chestiuni legate de managementul de mediu, de utilizarea energiei și a resurselor și de noile riscuri la locul de muncă, pentru a consolida drepturile lucrătorilor la informare și consultare și pentru a elabora foi de parcurs privind eficiența utilizării resurselor la nivel sectorial.

5. Consolidarea cooperării internaționale

În conformitate cu concluziile Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă, Rio + 20, UE s-a angajat să urmărească realizarea unei tranziții globale echitabile către o economie verde favorabilă incluziunii în colaborare cu alți parteneri internaționali. Acest lucru necesită luarea în considerare a dimensiunii sociale a politicilor de mediu și a politicilor privind schimbările climatice, precum și a interdependențelor dintre acestea în contextul cadrului de dezvoltare post-2015 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă.

UE cooperează îndeaproape cu OIM în ceea ce privește aspectele legate de locurile de muncă verzi, inclusiv asigurarea faptului că locurile de muncă verzi sunt locuri de muncă decente, aplicarea standardelor de muncă, în special cele privind inspecția muncii, siguranța și sănătatea la locurile de muncă verzi, combaterea economiei informale din sectoarele verzi, cum ar fi gestionarea deșeurilor, anticiparea nevoilor viitoare în materie de competențe și adoptarea unor politici de formare profesională care facilitează acoperirea cererii de competențe verzi.

Tranziția către o economie verde favorabilă incluziunii a fost, de asemenea, abordată în cadrul dialogurilor bilaterale cu partenerii strategici ai UE, precum SUA, Canada și China și va continua să fie discutată, de asemenea, cu alte țări partenere, în viitor. În cadrul politicii sale de cooperare pentru dezvoltare, precum și printr-o serie de programe și instrumente pe care le finanțează, UE va încuraja, de asemenea, țările partenere în procesul de adoptare a unor abordări integrate pentru ecologizarea economiilor lor.

Comisia va participa la platforma de cunoaștere în domeniul creșterii verzi, *Green Growth Knowledge Platform*, o rețea mondială de cercetători și experți în dezvoltare, care identifică și abordează principalele lacune în materie de cunoștințe teoretice și practice în domeniul creșterii verzi, lansată în 2012 de Institutul de creștere verde mondială (*Global Green Growth Institute*), OCDE, UNEP și Banca Mondială.

6. Concluzie

⁴⁰ A se vedea, de ex. ETUC, BusinessEurope, CEEP, UEAPME (2014), *Skills needs in greening economies*.

Trecerea la o economie verde și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor este, mai presus de toate, o oportunitate pentru a crește competitivitatea Europei la nivel mondial, pentru a asigura bunăstarea generațiilor viitoare, pentru a sprijini creșterea economică durabilă și crearea de locuri de muncă de calitate ridicată, contribuind în același timp la redresarea în urma crizei economice recente.

Politicile privind ocuparea forței de muncă și piețele muncii în general trebuie să joace un rol mai activ în sprijinirea creării de locuri de muncă și în corelarea cererii de forță de muncă cu exigențele în materie de competențe legate de tranziția către o economie verde și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. În acest scop, trebui vizate următoarele priorități:

- îmbunătățirea integrării și a coordonării politicilor și a inițiativelor existente la nivel european și național;
- dezvoltarea în continuare a structurilor de guvernare și a instrumentelor metodologice în vederea facilitării tranziției către o economie verde și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, pentru o mai bună coordonare a politicilor și pentru a asigura o monitorizare consecventă a măsurilor de reformă; stabilirea unei relații de lucru mai strânse, precum și stimularea dialogului cu partenerii sociali pe tema provocărilor în materie de ocupare a forței de muncă legate de tranziția către o economie verde;
- consolidarea actualelor instrumente și rețele de informații cu privire la competențe de care dispune Comisia pentru a anticipa și a monitoriza mai bine evoluțiile în sectoarele și profesiile legate de creșterea verde și de economia circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- asigurarea faptului că programele și politicile de finanțare ale UE și ale statelor membre sprijină crearea de locuri de muncă în cadrul economiei verzi;
- monitorizarea progreselor legate de locurile de muncă verzi în cadrul raportului comun privind ocuparea forței de muncă;
- crearea premiselor necesare la nivel internațional pentru promovarea creșterii verzi și favorabilă incluziunii;
- utilizarea recomandărilor EREP pentru a concepe o strategie globală în scopul tranziției către locuri de muncă, competențe și educație verzi.

Comisia invită Consiliul, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor să aprobe această inițiativă de creare de locuri de muncă verzi și să contribuie la acțiunile ulterioare de elaborare a unei abordări integrate pentru o creștere economică durabilă și crearea de locuri de muncă sustenabile în UE.